

УКРАЇНА

(19) UA (11) 42143 (13) U
(51) МПК (2009)
A01K 67/00МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВІДБОРУ СВИНЕЙ ЗА КОМПЕНСАТОРНИМ РОСТОМ

1

2

(21) u200900456

(22) 22.01.2009

(24) 25.06.2009

(46) 25.06.2009, Бюл.№ 12, 2009 р.

(72) КОВАЛЕНКО ВІТАЛІЙ ПЕТРОВИЧ, ПЕЛИХ
ВІКТОР ГРИГОРОВИЧ, ЧЕРНИШОВ ІГОР ВЯЧЕС-
ЛАВОВИЧ(73) ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІ-
ВЕРСИТЕТ"(57) 1. Спосіб відбору свиней за компенсаторним
ростом, що включає оцінку і розподіл поросят за
індексом вирівняності гнізда на час народження,
який **відрізняється** тим, що відбір ремонтного
молодняку з компенсаторним ростом проводять з
невирівняних гнізд у віці 4 місяці за рівнем серед-
ньодобових приростів за формулою:

$$СП = \frac{m_1 - m_0}{T},$$

де:

СП - рівень середньодобових приростів, кг;

 m_1 - рівень живої маси тварини у віці 4 місяці, кг; m_2 - рівень живої маси тварини у віці 2 місяці, кг;

Т - період вирощування; Т=60 діб.

2. Спосіб за п.1, який **відрізняється** тим, що на
подальше вирощування відбирають поросят, які
мали значення середньодобових приростів у межі,
яка оцінюється співвідношенням: $СП > Q_{сер}$, де

$$Q_{сер} = \frac{\sum СП}{N}, \text{ де}$$

 $Q_{сер}$ - середнє значення середньодобових приро-
стів в групі, кг; $\sum СП$ - сума значень середньодобових приростів в
групі, кг;

N - кількість тварин в групі, гол.

Корисна модель відноситься до сільського го-
сподарства, зокрема до галузі свинарства і може
бути використана для відбору ремонтного молод-
няку в селекційно-генетичних центрах, племзаво-
дах і репродукторах.

Відомий спосіб визначення здатності молод-
няку свиней до компенсаторного росту в умовах її
виявлення при несприятливих факторах годівлі і
утримання [1].

Недоліком цього способу є те, що відбуваєть-
ся зниження продуктивності тварин під дією не-
сприятливих факторів, не враховується походжен-
ня поросят від свиноматок з різним ступенем
мінливості великоплідності в гнізді.

Найбільш близьким до корисної моделі є спо-
сіб відбору свиней який включає оцінку і розподіл
поросят за індексом вирівняності гнізда на час
народження [2].

Недоліком цього способу є те, що не врахову-
ється біологічна здатність до компенсаторного
росту тварин, що походять з невіривняних гнізд,
знижується ефект селекції, так як на вирощування
надходить 50% тварин з загальної кількості поро-

сят, а решта вибраковується, що не забезпечує
розширене відтворення стада.

В основу корисної моделі поставлена задача -
підвищення точності фенотипової оцінки ремонт-
ного молодняку, прискорення селекційного про-
гресу на підвищення відгодівельних якостей сви-
ней, що походять з невіривняних гнізд.

Поставлена задача вирішується тим, що відбір
ремонтного молодняку з компенсаторним ростом
проводиться з невіривняних гнізд у віці 4 місяці за
рівнем середньодобових приростів.

На подальше вирощування відбираються по-
росята, які мали значення середньодобових при-
ростів вище середніх в групі.

Для з'ясування ефективності запропонованого
методу в БАТ "Племзавод Степной" Кам'яно-
Дніпровського району Запорізької області прове-
дені дослідження на свинях 2 порід: універсально-
го напрямку продуктивності - велика біла і спеціа-
лізованого м'ясного - дюрок. В кожній сформовано
по 3 групи кнурців і свинок, де використовувалася
розподіл гнізд за індексом вирівняності - гнізда
поросят, що отримали значення індексу вище се-

(13) U

(11) 42143

(19) UA

реднього відносяться до вирівняних (M^+), а з нижчими значеннями - відповідно до не вирівняних (M^-). Серед поросят M^- виділяють групу особин з вище середніми значеннями середньодобових приростів за період 2-4 місяці, відносно яких передбачається можливість реалізації компенсаторного росту.

Отримані результати показали, що за показниками живої маси в контрольні вікові періоди поросята виділеної групи наближались до поросят класу M^+ (табл.1).

Так, незважаючи на дещо більшу живу масу у віці 2 місяців кнурці великої білої породи з не вирівняних гнізд, що не проявили компенсаторний ріст вже в 4-місячному віці мали на 8,0кг меншу живу масу за кнурців з проявами компенсаторного росту, на 9,0кг меншу живу масу за кнурців з вирівняних гнізд і вірогідно ($P<0,001$) відставали в рості в порівнянні з середнім значенням живої маси тварин великої білої породи.

З віком різниця поглиблювалася, і в 8-місячному віці різниця в порівнянні з кнурцями, що проявили компенсаторний ріст вже складає 12,89кг, а в порівнянні з кнурцями з вирівняних гнізд 10,66кг.

Аналогічна тенденція проявляється і при аналізі динаміки живої маси свинок великої білої породи. Маса тварин, що походили з вирівняних гнізд протягом всього періоду вирощування перевищувала масу тварин з гнізд не вирівняних, як тих, що проявили компенсаторний ріст, так і тих, що його не проявили.

Якщо розглядати динаміку живої маси в групі свинок, що походять з не вирівняних гнізд в контексті компенсаторного росту, то необхідно відмітити, що незважаючи на те, що свинки з проявом компенсаторного росту в 2 місяці мали вірогідно нижчу від середньої живу масу, вже в 4 місячному віці вони мали масу вищу від свинок, що не проявили компенсаторний ріст і надалі високовірогідно ($P<0,001$) переважали тварин цієї групи.

Аналізуючи динаміку живої маси тварин породи дюрк можна відмітити дещо іншу тенденцію щодо залежності змін маси від наявності компенсаторного росту.

Так, починаючи з 4-місячного віку найбільшу масу мали кнурці, що проявили компенсаторний ріст, але в порівнянні з вирівняними кнурцями ця різниця невелика і невірогідна, в той же час в порівнянні з середнім значенням по вибірці ці значення високовірогідні ($P<0,001$).

Жива маса кнурців, що не проявили компенсаторний ріст протягом всього періоду вирощування була вірогідно ($P<0,001$) нижчою за середнє значення по вибірці.

При аналізі живої маси свинок породи дюрк можна відмітити тенденцію, подібну до змін живої маси у кнурців. Свинки, що проявили компенсаторний ріст також випереджали, але незначно (різниця не вірогідна) живу масу свинок з вирівняних гнізд починаючи з 4-місячного віку, але на відміну від кнурців вірогідно не відрізнялися від середнього значення по вибірці, а разом зі свинками з вирівняних гнізд складали модальний клас, тобто їх жива маса наближалася до середнього значення.

Таблиця 1

Динаміка живої маси свиней різного напрямку продуктивності залежно від типу росту і вирівняності гнізд на час народження

Вік, міс	Стать	Клас розподілу			
		M ⁺	M ⁻		
		загальне	з проявом компенсаторного росту	без прояву компенсаторного росту	загальне
велика біла					
2	кнурці	19,17±0,62	17,34±0,47*	17,95±1,11	17,60±0,54
4		43,09±0,68	42,06±0,67	34,00±1,39***	38,66±0,92***
6		78,04±0,99	75,16±0,66*	66,40±1,60***	71,58±1,00***
8		113,7±1,35	115,93±0,96	103,04±2,70**	110,66±1,56
2	свинки	18,77±0,64	16,92±0,60*	17,86±0,49	17,30±0,41
4		42,55±0,62	40,96±0,55*	35,58±1,05***	38,84±0,68***
6		78,03±0,84	75,03±0,68**	67,37±1,75***	72,01±1,00***
8		111,56±1,14	108,85±1,24*	101,24±2,71**	105,85±1,42**
дюрк					
2	кнурці	19,70±0,53	17,90±0,54*	17,22±0,60**	16,99±0,58**
4		42,48±0,88	43,78±0,69	38,09±1,07**	40,52±0,95
6		78,9±1,14	81,23±1,10	71,25±1,07***	75,59±0,91
8		119,29±1,51	122,38±1,21	110,99±1,41***	117,21±1,45
2	свинки	18,93±0,50	17,52±0,58	16,38±1,06*	16,99±0,58*
4		41,83±0,72	43,13±0,86	37,26±1,50*	40,52±0,95
6		76,52±1,12	78,64±0,81	71,52±1,19**	75,59±0,91
8		118,78±1,64	122,93±0,96*	109,59±1,74***	117,21±1,45

Примітка: вірогідність різниці з класом M^+ . (* - $P<0,05$; ** - $P<0,01$; *** - $P<0,001$)

У той же час свинки, що не проявляють компенсаторного росту починаючи з 4-місячного віку вірогідно ($P < 0,001$) відставали від середнього значення по вибірці.

Аналіз показників відгодівельних якостей показав перевагу поросят, що походили з невірвняних гнізд, але проявили компенсаторний ріст (табл. 2).

Так, кнурці великої білої породи цієї групи мали вік досягнення живої маси на рівні 222,73 доби, класу M^+ 225,09 доби. Відповідно, рівень середньодобових приростів склав 538,63 і 525,01г, витрати кормів 4,68 і 4,72к.од. Аналогічні дані отримані для тварин інших класів розподілу.

Таблиця 2

Відгодівельні якості свиней різних генотипів
залежно від типу росту і вирівняності гнізд на час народження

Порода	Клас розподілу	Вік досягнення живої маси 100 кг, діб	Середньодобовий приріст, г	Витрати кормів на 1кг приросту
кнурці				
Велика біла	M^+	225,09±2,05	525,01±4,69	4,72±0,04
	M^-	з проявом компенсаторного росту	222,73±1,16	538,63±3,88***
		без прояву компенсаторного росту	243,56±4,01***	507,87±8,12
Дюрок	M^+	219,41±1,81	555,23±4,92	4,61±0,04
	M^-	з проявом компенсаторного росту	213,00±1,22**	577,12±4,03**
		без прояву компенсаторного росту	23035±2,09***	527,99±5,30***
свинки				
Велика біла	M^+	227,10± 1,83	518,97±4,10	4,80±0,04
	M^-	з проявом компенсаторного росту	230,30±1,92	514,65±4,58
		без прояву компенсаторного росту	245,33±4,68***	493,25±9,03*
Дюрок	M^+	223,06±1,91	551,61±5,30	4,69±0,04
	M^-	з проявом компенсаторного росту	216,05±1,18**	569,54±4,23*
		без прояву компенсаторного росту	23233±2,85*	528,19±8,97*

Примітка: вірогідність різниці в порівнянні з середнім по породі. (* - $P < 0,05$; ** - $P < 0,01$; *** - $P < 0,001$)

Використання розробленого способу сприяє підвищенню відгодівельних якостей свиней, здатних до компенсаторного росту, які за цими ознаками наближались до рівня тварин класу M^+ (що походили з вирівняних гнізд).

Економічна ефективність впровадження даного способу відбору ремонтного молодняку складає в перерахунку на 1 голову підвищення живої маси на 9,0-13,0кг, скорочення строку відгодівлі на 11,0-21,0 день, витрат корму на 0,39-0,61к.од

Даний спосіб дозволяє збільшити обсяг вирощування племінних тварин за рахунок особин з

компенсаторним ростом, які походили з невірвняних гнізд, що має важливе народно-господарське значення.

Джерела інформації:

1. Свечин К.Б. Индивидуальное развитие сельскохозяйственных животных. - К.: 1961. - с.204-209.
2. Березовський М.Д., Ломако Д.В. Вплив вирівняності гнізд на збереженість поросят у підсисний період // Вісник Полтавського державного сільськогосподарського інституту. - №5. - 1999. - С.74-75